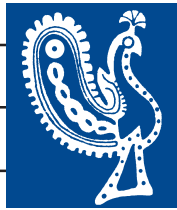

LETO XX. ŠT. 47 (961) / TRST, GORICA
ČETRTEK, 3. DECEMBRA 2015

www.noviglas.eu

SETTIMANALE
Poste Italiane S.p.a. - Spedizione in abbonamento postale
D.L. 353/2003 (conv. in L. 27/02/2004 n. 46)
art. 1, comma 1, NE/PD
ISSN 1124 - 6596

TAXE PERCUE - TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE GORIZIA - ITALY

NOVI GLAS

CENA 1 EVRO

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

Foto J.M.P.

Praznična Ljubljana

Bangui "duhovna prestolnica sveta" Papež je odprl vrata usmiljenja

V katedrali v Banguiju, glavnem mestu Srednjeafriške republike, je papež Frančišek 29. novembra 2015 daroval slovesno mašo za prvo adventno nedeljo, med katero je odprl vrata usmiljenja. Cerkev v omenjeni državi je tako stopila v leto usmiljenja že pred 8. decembrom, ko bodo odprta sveta vrata v Vatikanu. Papež je ob začetku nedeljskega bogoslužja pristopil k afriškim vratom usmiljenja in jih odprl, medtem ko je izgovarjal besede: "Odprite vrata pravičnosti! To so Gospodova vrata. Vstopam v tvojo hišo, Gospod". Na pragu odprtih vrat se je ustavljal v tihi molitvi, nato je vstopil v katedralo. Med mašo je med drugim pozval vse, ki krivično uporabljajo orožje, naj odložijo ta orodja smrti ter naj se oborožijo "s pravičnostjo, ljubeznijo in usmiljenjem, ki so verodostojna zagotovila miru".

Ostanite nam zvesti!

Kot smo že večkrat pisali, so nas letos zelo prizadeli finančni rezi s strani Republike Slovenije in Dežele Furlanije Julijske krajine, zato pozivamo vse tiste zveste naročnike in naročnice, bralke, bralce ter prijatelje Novega glasa, naj nam ostanejo blizu. Sporočamo pa tudi, da nam lahko pomagajo tako, da v skladu z izdajanjem našega tednika darujejo denarna sredstva na naslednja računa:

Zadružna banka Doberdob in Sovodnje,
IBAN: IT 19 F 08532 12400 000000730643
SWIFT ali BIC koda: ICRAITRESO

Čedajska banka:
IBAN: IT 67 M 05484 12401 001570069280
SWIFT ali BIC koda: CIVIT2C

Že vnaprej se zahvaljujemo in vam vsem kličemo: "Ostanite nam zvesti tudi v prihodnje!"

PODPRITE
NOVI
GLAS

To lahko storite tudi s podporno naročnino, ki znaša 100 evrov.

Lanza

- KOZMETIKA
ZA LASE
- PRIPOMOČKI
ZA FRIZERJE
IN KOZMETIČARKE

*Voščimo vsem
vesele praznike!*

www.parrucchelanza.com

Najboljši portal v Italiji
za kakovostne lasulje

Gorica - Ul. Garibaldi 13, na vogalu na trgu pred občino - Tel. 0481 240078

PROFESIONALNI IZDELKI V AKCIJI!

Odprto vsak dan od ponedeljka
do sobote od 9.00 do 12.30 in od 15.30 do 19.30

GORICA Srečanje pod lipami / Akad. slikar Andrej Jemec

“Slikarstvo je stvar odnosov”

Do srede januarja so v galeriji Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici na ogled dela enega največjih sodobnih slovenskih akademskih slikarjev, Andreja Jemca. Dobra dva tedna po odprtju razstave, ki je nastala v sodelovanju z Galerijo Rika Debenjaka iz Kanala ob Soči, sta kulturni hram in Krožek za družbena vprašanja Anton Gregorič še enkrat povabila umetnika, kulturnika in intelektualca, da bi na Goriškem kaj več izvedeli o njegovem življenju in delu. Na “Srečanju pod lipami” v četrtek, 26. novembra, sta se z njim - z dveh različnih zornih kotov - pogovarjali umetnostna zgodovinarica Verena Koršič Zorn in časnikarka Erika Jazbar.

Gost je kmalu povedal, da prek interneta s simpatijo spremlja dogodke v zamejstvu. Kulturni center je neposredno odkril pred kratkim, to je “zelo lep dom”. Sin Gašper, “ki veliko hodi po svetu”, je rekel, da je to “eden najlepših slovenskih domov, kar jih je videl”. Vsa slikar ima verjetno največje željo, da bi svoja dela videl v prostorih, ki so “vizualno snažni”; tako, kot želijo glasbeniki imeti akustično dvorano, da slišijo to, kar so napisali, čim bolj verodostojno. “V tako impozantnih prostorih” je bila njegova skrb ta, da bi sestavil pravi izbor, da bi dela primerno razvrstil in dobil novo celoto. Podobno kot sestavijo glasbeniki program za koncert, slikar sestavlja izbor za razstavo.

Jemec ima za sabo nešteto razstav, njegova dela so tudi po velikih galerijah, je dejala Verena Koršič. V njegovih delih vidi tri razsežnosti: razum, čustvo in občutek presežnosti. V kakšnem okolju se je tega navzel? Za risanje se je začel zgodaj zanimati. Posebno lep mu je bil občutek, ko si je izbral svobodo, da nekaj dela po svoje. Kot otrok je šel z očetom gledat razstavo impresionistov v Moderno galerijo. Z nje je odnesel vtis, da je Jakopič imel toliko svobode, da si je upal neke stvari narediti, pa tudi zabrisati, da so bile skoraj abstraktne. “To mene fascinira”. Občutek, da si za svoje videnje lahko vzameš toliko prostosti in da to narediš. Pravilo je “izključno to, ali si s tistim, kar si naredil, vsaj približno zadovoljen”.

Doma so ga podpirali, ker je bil pri delu vztrajen. Kot srednješolec si je pod streho že naredil manjši atelje in je slikal; namesto platna je na okvir napel robec: “Stvari se začnajo zelo enostavno”. Na akademijo se je vpisal leta 1953, na razstave je hodil že prej. V Moderni galeriji Društva slovenskih likovnih umetnikov so sodelovali Stupica, Pregelj, Jakac, Debenjak, Mihelič, Kregar itd., “to je bila garda izvrstnih profesorjev”. Leta 1954 so šli na beneški bienale: tam je dobil nagrado bienala France Mihelič. “Na to smo bili vsi zelo ponosni”, saj so v Benetkah

razstavljali Picasso, Kandinski in drugi. Mihelič “je pokazal, da se da marsikaj narediti”. Jemec je pa doživljal tudi drugo plat medalje: “Temu, da si šel čez mejo, je sledila cela vrsta zaslišanj, da si dobil potni list”. Ker je moral poročati in ga je drugi še hotel dobiti, je pač povedal, da je videl Kandinskega in Picassa ... “So bile stvari, ki smo jih morali silno previdno obravnavati, če smo sploh hoteli doštudirati”.

Še en primer: s književnikom Igorjem Torkarjem je Jemec igral odbojko, še prej je bil njegov profesor, pozna je pa kolega. “Dal mi je rokapis dela *Umiranje na obroke...*” O tem sta se dolgo pogovarjala, Torkar “je bil zelo nervozen”. Iz pogovora je izluščil, da so “moral biti včasih tiho, bolj kot se bilo potrebno, da so lahko doštudirali”. Sam Jemec je imel na začetku nekaj težav, pa sta ga zaščitila Marij Pregelj in Božidar Jakac. “Teža se zelo rad spominim”...

Doživljal je stiske, nesvobodo, ujetost, prepovedi, frustracije, po drugi strani pa hlepenje po izhodu iz vsega tega. Že kot otrok je enačil svetlobo s svobodo. Vsakdo začne risati figurativno, “pozneje se tega tudi učimo, lahko se pa tudi oddaljimo, rišemo trikotnik, krog, kvadrat”. Vprašan je je, kaj v določenem času poskušamo slikati, kaj povedati, kakšno stališče zastopati do pojavnega sveta, je povedal umetnik. “Barve so stvar slikarjeve abecede”. To je vprašanje teorije jezika. V barvi izraža čustva, spomine, doživljanja, imaginarni prostor. Uresničuje to, kar živi. “Gre preprosto za odslikavanje nekih predstav, kot gre pri pisanju za sledenje nekim miselnim tokovom, ki pa niso jasni vnaprej, ampak šele tedaj, ko so stvari postavijo nasproti v odnose. Slikarstvo je stvar odnosov”.

Lani je Jemec v Mednarodnem grafičnem centru v Ljubljani razstavljal svoje sitede. To je posebno poglavje v njegovem ustvarjanju. “Sitede je izrazito industrijska tehnika, toda za določene stvari je zanimiva”, je dejal. Lotil se je je potem, ko se je preizkusil z linorezi in z litografijo. Pri tem mu je bil pomemben vodnik prof. Marjan Pogačnik, ki se je veliko ukvarjal s številnimi tehnikami, veliko so mu dali tudi švicarski in italijanski umetniki, s katerimi se je tedaj družil.

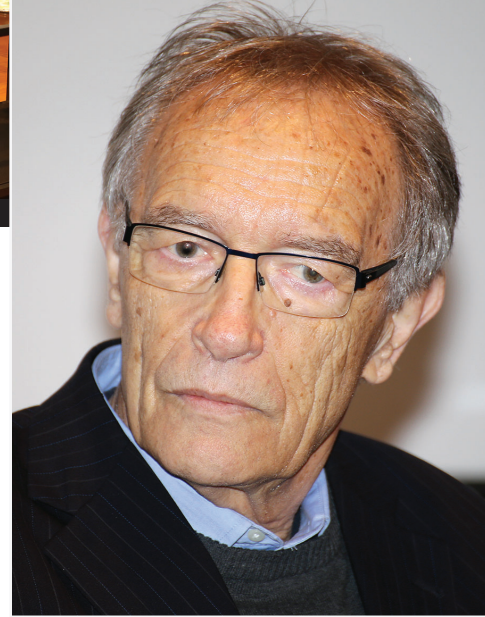
E. Jazbar, A. Jemec, V. Koršič Zorn

Mednarodni grafični bienale, ki je nastal leta 1955 v Ljubljani, je postavil slovensko prestolnico in likovno umetnost v svetovni kontekst: z njim je Jemec sodeloval skoraj od začetka, tam je spoznaval umetnike od povsod. “Sodelovali so izredni umetniki in grafični ustvarjalci”. Bienale je bil za celo vrsto umetnikov priložnost, da so pokazali svoja dela; ugledna imena so dobila direktno vabilo, mladi umetniki pa so lahko šli na natečaj. Študentje na likovni akademiji in Ljubljani, ki so se potrudili in šli skozi izbor žirije, so lahko stopili na mednarodno areno. Ko je bil Jemec v Tokiu leta 1986, mu je direktor muzeja moderne umetnosti priznal, da je Ljubljana z bienalom naredila pravi čudež. Žal se je ta zgodba končala, in to “zaradi znatnega vpliva politike”. Kot eminenten grafik je Jemec dobil pomembno priznanje v tujini leta 1964. “Naši generaciji je bilo jasno, da je naš prostor mačehovski”, je povedal s kančkom grenkobe. Problem je bil, kako se predstavljati. Do Japonske je prišel s pomočjo knjižničarke v NUK-u Melite Steletove, ki je njegove grafike videla v Zagrebu, in mu svetovala, naj kaj pošlje na natečaj v Tokio. Pri teh stvareh je treba imeti precej sreče, je dejal, “so pa to pomenele reference”, prišla so va-

bila. Imel je veliko razstav po raznih bienalih.

“Slovenska umetnost je natančno taka, kot je”, je zatrdil. Pred vprašanjem, kako jo svet vrednoti, je vprašanje, kako jo sami vrednotimo. “Na svoje stvari - ne mislim samo na umetnost - nismo preveč ponosni”. Svojih stvari “ne promoviramo dobro”. Akademija ima danes desetkrat več umetnikov kot v času, ko je študiral on, in vendar Slovenija ni zgradila nobenega velikega muzeja za prostorske umetnosti. Na goriški razstavi, ki nosi naslov *Med tukaj in onkraj*, je tudi nekaj risb, ki jim umetnik sam pravi *dnevniški zapisi*. Risba je “zabeležena nekega stanja, zamrznitev neke ideje”. S pisateljem in slikarjem Marijanom Tršarjem je veliko ur razpravljalo o tem in onem. Videval ga je, kako je Tršar zvečer vedno pisal, ker “za to, kar sem danes videl, najdem besede, ki se mi jutri ne pojavijo več”. Te zapise je potem uporabljal za knjige. “Sveže navdušenje je prešlo na papir, ko je še imel prave izraze”. Zato “zapis, ki nastane brez spekulacije, da bi to slo v okvir ali na razstavo, nosi nekaj sabo, česar nima nobena velika risba, ki je preračunana, da bo učinkovala”. Take risbe so zanimive kot teksti, ki so napisani v nekem razpoloženju. V zgodovini umetnosti je fenomenalen Van Gogh. Opus njegovih ključnih slik je nastal v petih

letih. “Skoraj vsak dan je končal sliko. Dokazal je visoko stopnjo koncentracije in zagretosti za nek problem, da gre tudi za vprašanje časa, ki ga ni mogoče odložiti”. Dela so skrbno datirana, vedno z

naslovom, ki je včasih tudi poetičen, je dejala Verena Koršič Zorn. Grafiko je v zadnjih letih malo opustil, ima pa “ogromno slik, ki niso nikdar bile razstavljenе. Rad bi jih pokazal. Včasih tudi neke bizarne stvari, neke figuracije iz srednjega obdobja”. Ukvarjal se je tudi s kiparstvom, z lesenimi sestavljivimi objekti in tudi z izdelki v steklu. Maksimalno bi se mu zdelo najti prostoro, kjer bi lahko razvrstil stvari, ki se mu zdijo v življenju pomembnejše. “Mnogo dela v času gre mimo, se pozablja”. Zmeraj znova je govor o jeziku, čopiču, barvi, o tem, kako se vse to obravnava itd., “to so čudeži, ki imajo svojo draž”!

Slovinci žal nimamo pravega odnosa do umetnosti, umetnikov, razstav, je dejala umetnostna zgodovinarica. Njen sogovornik je potrdil in dodal, da je poznal Avgusta Černigoja, ki je v Lipici zapustil svoj opus. “Nikoli nisem zasledil v naših prerekanjih za konje in turizem, da je tam tudi Černigojeva galerija. Ali res tako podcenjujemo svet, da se zanima samo za nekaj”?

Erika Jazbar je Jemca označila za “prodornega opazovalca našega časa, okolja in zahodnega sveta”. V pogovoru z njo je umetnik zatrdil, da je 11. september 2001 povzročil usodne posledice. O množici priseljencev, o katerih do

stoj ne vemo, je pred več kot 10 leti že pisala “kontroverzna novi-

narka” Oriana Fallaci. S svojimi zajedljivimi negativnimi ocenami ga je nekako očarala. “Koliko časa bo človek moral živeti, da bo prišel do odgovorov na vprašanja, ki si jih zastavlja, pa ni vedno prejel verodostojnih informacij”? Madžarski premier Viktor Orban je naredil to, kar je bilo najboljše, “kajti gre za vprašanje, ki mu konca ne poznaš, če tega ne boš naredil”. Tudi v Sloveniji naj bi postavili ograjo, potem pa je prišlo do “komedije”, češ da so tehnične ovire, “joj, to je hecno, brez koncepta”! Sicer pa gre za vprašanja, “ki presegajo mene”.

Intelektualec je tisti, ki razume, izobraženec tisti, ki ima neko kulturo, je nadaljevala Jazbarjeva. “Kje so se izgubili slovenski intelektualci, ki so gradili slovensko samostojnost” in bi nam danes lahko pomagali iskati ključne, da bi razumeli današnjo stvarnost? Jemec je obžaloval, da so “nadarjene ljudi postavili v kot, vajeti pa so prevzeli v roke ljudje, ki jih zanima samo, koliko bodo pokasirali ... Očitno je premalo kritične mase, ki bi bila toliko močna, da lahko kaj reče”. Slovenija ni nikdar bila mala Švica, je še podčrtal Jemec, saj to, “kar se v Sloveniji sedaj dogaja, se je zgodilo v Švici pred 200 leti”. Švicarji danes na vse mogoče načine varujejo svojo avtonomijo.

Jemec je med drugim tri leta poučeval na osemletki. “Vprašanje je bilo, ali sem več dobil ali več dal mladim”. Pozneje je bil 25 let na akademiji. Soočanja s kolegi in študenti so bila “zelo produktivna”.

Koliko se v Sloveniji goji čut za lepoto? Gotovo premalo. Čeprav je umetnik “oddaljen od strankarskih bitk”, pa občuti splošni strah, ki ga povzročajo stalni konflikti. “Svetloba je v zaupanju”.

Kako naj gledalec stopi pred Jemčevo sliko? “To je zelo osebno. Nimam recepta za to. Seveda je predpogoj poznavanje jezika. Količina pa je danes tega, je tudi vprašanje”. Na neki način danes na Slovenskem pograša “stroko, kritiko, ki bi povedala, kaj je, kaj je manj, kaj ni. Ni ne iskivosti ne javnega dialoga”.

Slika z naslovom ima v ozadiju veliko več razmisleka. Ko se slikar česa loteva, gre v to pod nekim vtisom, z informacijami, vzdušjem. “Kaj nastane, to je drugo vprašanje. Vnaprej se ne ve. Hvala Bogu, pravim jaz”. Kaj je ustvarjalno delo? “Če bi vnaprej skiciral, se mi zdi, da bi se obnašal kot birokrat”. Mislim, da “pri ustvarjalnem delu gre za inovacijo, malenkostno, bistveno inovacijo”.

Še eno vprašanje: slovenska grafika je bila dolgo let paradni konj: kjerkoli se je pojavila, je bila opažena in tudi nagrajevana... Kaj naj naredi danes v Sloveniji mlad nadarjen likovni umetnik? “Išče naj nekoga, da bo ta ‘luster’, ki je ugasnjen, spet prižgal”! / DD

Gorska skupnost Ter, Nediža in Brda obvešča

Cerkev svetega Jakoba v Ažli.

Trije božični koncerti

Tudi letos bo Gorska skupnost Ter, Nadiža in Brda priredila, tokrat že devetnajstič, tradicionalne božične koncerte v različnih krajih svojega področja, da bi znova ponudila in ovrednotila pesmi iz božične tradicije z ozemlja med Brdi, Nadiškimi in Terskimi dolinami. Izvajane bodo skladbe iz repertoarja slavni skladateljev, pa tudi iz zbirke ljudskih pesmi z našega področja. To bo priložnost za poslušanje pesmi v različnih jezikih: slovenščini, tudi v krajevni narečni obliki, italijanščini, nemščini, francoščini, angleščini, španščini in furlanščini.

Ta kulturna pobuda, ki je prerasla v tradicionalno srečanje, se odvija brez prekinitve od leta 1996, z izjemo odloga iz leta 2009, ko je gorsko skupnost upravljal komisar. Kljub negotovosti o prihodnosti naše ustanove ponovitve te hvalevredne pobude nismo hoteli opustiti. Vodenje pobude je prevzel Urad za kulturo in manjšine gorske skupnosti, s katerim sodelujejo številni mladi z našega ozemlja, zlasti pa prof. Beppino Crisetig, ki je vse od leta 1996 referenčna točka za to zborovsko prireditel.

Glavni protagonisti pa so pevci, — na stotine jih nastopa na božičnih koncertih —, ki dajejo na razpolago svojo veliko glasbeno in glasovno sposobnost, izredno zavzetost, ogromno časa in predanosti za vaje, da bi bili odlično pripravljeni za dni, ki bodo posvečeni koncertom. Nujno je tudi izraziti priznanje zborovodjem sodelujočih zborov za prizadevanost, ki jo nenehno izkazujejo. Poleg tega moramo poudariti razpoložljivost župnij, ki vsako leto odstopijo svojo cerkev za božični koncert. Gorska skupnost je neizmerno hvaležna soudeležencem, župnijskim skupnostim in vsem, ki prispevajo k uspešnosti koncertov.

S to svojo pobudo želi Gorska skupnost še bolj ovrednotiti kulturne značilnosti svojega ozemlja v obliki kakovostnih srečanj, med katera spadajo tudi božični koncerti, in tako povečati ponudbo priložnosti za medsebojno spoznavanje in za možnost, da se okrepijo vezi s kraji, iz katerih izvirajo prebivalci.

Za letošnje koncerte so bili izbrani Prosnid v občini Tipana, Lesa v občini Garmak in Ažla v občini Špeter; področje Brd bo s svojo navzočnostjo zastopal Mešani pevski zbor F. B. Sedej.

Izredni komisar za Gorsko skupnost Ter, Nadiža in Brda Sandro Rocco toplu vabi prebivalce tega ozemlja, naj se udeležijo koncertnih prireditev in želi ob tej priložnosti izraziti svoja iskrena voščila za vesel Božič in srečno novo leto.

PROSNID (TIPANA)

V NEDELJO, 6. DECEMBRA, OB 15. URI V CERKVI SV. LENARTA

Mešani pevski zbor **Naše vasi - Tipana**

Vodi: Davide Tomasetig

Kaj se vam zdi, pastirčki vi (ljudska, prir. David Klodič)

Prečudna je nocojšnja noč (ljudska pesem od Sv. Danijela nad Prevaljami)

Dete Božje (besede in glasba A. Rakušček)

Sveti Jožef in Marija (ljudska, prir. David Klodič)

Zbor **Nediški puobi - Ščigla** (Podbonesec)

Vodi: Giuseppe Chiabudini

Koleda (tradic. ljudska iz Ščigle)

Ve' c'al lûs in cil na stela (tradic. karnijski ljudski napev)

Oggi è nato il Salvatore (tradic. čedajski ljudski napev)

Ko bi jaz zvonček bil (Ave Marija) (tradic. ljudska)

Mešani pevski zbor **Nediške doline**

Vodi: Davide Tomasetig

Glej zvezdice Božje (ljudska)

Božji nam je rojen sin (ljudska, prir. Ivan Zupan)

Božična noč (Ljubka Šorli, Zorko Harej)

Ore ti Trji Krajaue (tradic. napev s Solbice, prir. Pavel Merku)

Kaj se vam zdi, pastirčki vi (tradic. napev iz Podutane, prir. Pavel Merku)

Te dan (tradic. napev iz Podutane, prir. Pavel Merku)

Moški oktet **Barski oktet - Bardo**

Adeste fideles (ljudska, prir. D. Klodič)

Oče naš (F. Venturini)

Go tell it on the mountain (spiritual, prir. M. V. Curtis)

Mnogaja lieta (ljudska)

AŽLA (ŠPIETAR)

V NEDELJO, 13. DECEMBRA, OB 17. URI V CERKVI SV. JAKOBA

Zbor **Piccolo coro di San Leonardo-Sv. Lienart** - Vodi: Daniele Medvescig

Te dan (ljudska)

Adesso è pienezza (Daniele Ricci)

Imagine (John Lennon)

Adiemus (Karl Jenkins)

Mešani pevski zbor **B. Sedej - Števerjan** - Vodi: Aleksandra Pertot

K nebu povzdignimo solzne oči (Breda Šček)

Rosite Nebesa, dežujte Boga (Matija Tomc)

Hitite, kristjani (ljudski napev)

Sveta noč (Adi Danev)

Zbor **San Leonardo-Sv. Lienart** - Vodi: Stefano Blancuzzi

Es ist ein Ros entsprungen (M. Praetorius, 1600)

Da pacem Domine (M. Frank, 1600)

Ninna nanna a Gesù bambino (prir. O. Dipiazza, 1900)

Videntes stellam magi (E. Vianelli, 1968)

Zbor **Faisi dongje-Racchiuso (Ahten)** - Vodi: Alessandro Rizzi

Adventni enek (Zoltan Kodaly)

Staimi atenz (karnijski tradic. napev)

I will sing whit the spirit (John Rutter)

Angels' Carol (John Rutter)

Hallelujah (Leonard Cohen)

Cerkev svetega Lenarta v Prosnidu.

LIESA (GARMAK)

V SOBOTO, 12. DECEMBRA, OB 20. URI V CERKVI SV. MARIJE DOBREGA SVETA

Otroški pevski zbor **Mali lujerji - Špeter**

Vodi: Davide Clodig

Trije pastirci (Janez Bitenc)

Tam v Betlemu (ljudska)

Na zapoved je paršla (ljudska)

Jingle bells / Deck the hall (James Pierpont, ljudska)

Zbor kulturno-glasbene akademije **Harmonia - Čedad**

Vodi: Giuseppe Schiff

Nell'apparir del sempiterno sole (F. Soto, 1539-1619)

Riu riu chiu (anonimen španski avtor, 17. stol.)

Preghiera (O. Schiff, 1923-1987)

C'est la nuit et c'est la neige (anonimen francoski avtor, 19. stol.)

Calme des nuits (C. Saint-Saëns, 1835-1921)

Die Ehre Gottes aus der Natur (L.v. Beethoven, 1770-1827)

Zbor **Tri doline - Kravar (Sv. Lenart)**

Vodi: Maria Francesca Gussetti

Vidimus stellam (A. Qualizza)

Dete Božje (A. Rakušček)

Gabriel's oboe Angele Dei (E. Morricone 1990, prir. P. Rowlands)

Nanita nana (španska ljudska, prir. G. Zanetti)

Ave Marija (A. Nagele, prir. A. Qualizza)

Ding dong! Merrily on high (tradic. božična francoska melodija iz 17. stol., prir. C. Wood)

Mešani pevski zbor **Nediške doline**

Vodi: Davide Tomasetig

Isti program kot v Prosnidu

Cerkev svete Marije Dobrega Sveta na Lesah.

BOLJUNEC Zveza cerkvenih pevskih zborov

Jubilejna pesem jeseni

Tržaška Zveza cerkvenih pevskih zborov se je rodila v letih, ko je drugi vati-kanski koncil določil zgodovin-

Bandelj, občinski svetnik Igor Švab in podžupan dolinske Občine Goran Čuk) in Slovenska prosvetna matica, ki je vsakemu

bami, mešani zbor Sv. Jernej z Opčin z 41 udeležbami in še mešani zbor Skala-Slovan iz Gro-pade, ki je na reviji do sedaj pel 29-krat. Predsednik ZCPZ Marko Tavčar je ob podelitvi priznanj povedal, da je ta revija nastala kot prva pomembna priložnost nastopanja ob začetku vsake pevske sezone, a tudi, kako je nekdanji predsednik Zorko Harej vztrajal, da morajo take revije opozarjati na obletnice skladateljev in

Foto Damj@n

ske spremembe v cerkveni glasu. V tem obdobju je slovenska organizacija zbrala okrog sebe skladatelje, ki so tolmačili nova navodila s pisanjem maš, mašnih pesmi, novih duhovnih skladb v slovenskem jeziku. V tem obdobju si je Zveza zamislila tudi način, da bi podprla stike med zbori, ki so navadno vezani le na domače kore: nastala je tako revija odraslih zborov, ki jo danes poznamo kot *Pesem jeseni*. Ob 50-letnici ustanovitve revije se je tiste prve izvedbe spomnil msgr. Franc Vončina, ki je bil takrat kaplan v Bazovici in je danes predsednik Duhovske zveze v Trstu. Besede, s katerimi je poudaril vzor, ki ga vsi zbori dajejo s harmonično povezavo individualnih značilnosti, so v gledališču Prešeren v Boljuncu odprle jubilejno izvedbo revije, ki se je udeležilo enajst zborov, žal pa ne sorazmerno veliko število poslušalcev. Trud pevcev in zborovodij so v večji meri podprle prisotne avtoritete (med njimi tudi predsednik SSO Walter

V prvi vrsti Igor Švab, Walter Bandelj, g. Jože Markuža, g. Franc Vončina in Irma Piščanc (foto Damj@n)

od nastopajočih dodelila nagrado, ne nazadnje tudi sami organizatorji, ki so štirim zborom podelili priznanja za preko petindvajsetletno sodelovanje na reviji. Zbor, ki se je po vztrajnosti najbolj izkazal, je moška skupina Fantje izpod Grmade, ki od same ustanovitve neprekinjeno sooblikuje program revije. Sledili so mešani zbor Mačkolje s 44 izved-

pesnikov, saj so le-te kažipot za določanje vsebin, ki se jih želimo držati. Navodila organizatorjev za jubilejno izvedbo revije so upoštevala 150-letnico rojstva Ignacija Hladnika, 110-letnico rojstva Ubalda Vrabca, 100-letnico rojstva Karla Boštjančiča in 50-letnico smrti Stanka Premrla. Zbori so s svojimi programi počastili te obletnice in so se na

splošno izkazali s premišljenimi izbirami, ki so ovrednotile domače avtorje, čas cerkvenega leta, vsebinsko povezavo med izbranimi skladbami, tudi dodatne obletnice. Nivo izvedb je nihal, skupno, konstruktivno prizadevanje in spoštljiv odnos do priljubljene revije pa sta osvetlila prav vse nastope. Ob povezovanju Urške Šinigoj so se na odru zvrstili Združeni zbor ZCPZ, MePZ Igo Gruđen, ženski cerkveni zbor Zgonik, MePZ Mačkolje, mešani in moški zbor Lipa, ŽePZ Prosek-Kontovel, MePZ Sveti Jernej, združeni mešani zbor Repentabor, MePZ Skala-Slovan in MoPZ Fantje izpod Grmade. Vodili so Edi Race, Janko Ban, Zulejka Devetak, Matej Lazar, Tamara Ražem, Marko Štoka, Anastazija Purič, Kristina Cotič, Jari Jarc in Herman Antonič.

Zbori so zastopali celotno pokrajino, z močnim prevladovanjem skupin s Krasa. Dejstvo, da je publika teh koncertov pretežno lokalna, je verjetno vplivalo na obisk, saj se dvorane navadno izpraznijo, ko na odru ni otrok, ki bi potrebovali spremljevalca v dvorani. Res je tudi, da se ljudje sredi množice ponudb in kroničnega pomanjkanja časa najpogosteje odločajo za izstopajoče dogodke z vrhunskimi izvajalci in da zato tudi dobri domači zbori lahko postanejo "druga izbira". Zbori našega vsakdana pa so verjetno najbolj pristno znamenje povezanosti in pripadnosti vaški skupnosti, imajo tisti morda "ne-gurmanski", a domači okus po preteklih časih, po navadah in čutenju naših dedov. Verjetno bi bilo vredno najti nekaj časa tudi zanje, kot pevci in poslušalci, da bi njihova pohvalna prizadevanja lahko zadihala s krepkejšo motivacijo.

PAL

Obvestila

Gledališki vrtljak vabi v nedeljo, 6. decembra, na predstavo Čarobno ogledalo v izvedbi Slovenskega odra iz Trsta. Prva predstava bo na sporedu ob 16. uri, druga ob 17.30, v dvorani Marijinega doma pri Sv. Ivanu, ul. Brandesia 27.

Področni svet slovenskih vernikov iz Trsta - Milj in Vincencijeva konferenca vabita ob prihajajočem prazniku Božiča na obisk gostov v domu za starejše ITIS, ul. Pascoli 31, v sredo, 16. 12. 2015: v novi kapeli v l. nad. ob 16.10 molitev rožnega venca, nato ob 16.30 sv. maša, ki jo bosta darovala

msgr. Franc Vončina in p. Rafko Ropret, ob sodelovanju slovenskega verskega občestva župnije Sv. Vincencija in slovenskih skavtov in skavtinja; po maši prijateljsko druženje; toplo vabljeni k udeležbi.

Tržaško knjižno središče na Oberdankovem trgu 7 vabi na ogled razstave stolov Sunrise design vsak dan med obratovalnim časom, od ponedeljka do sobote od 8.30 do 13.00 in od 15.30 do 19.00. **Slovenska maša** v ul. Risorta 3 je vsak četrtek ob 9. uri.

Darovi

Za rojansko glasilo Med nami daruje Lidija Godnik 20 evrov.

Kako se je treba obnašati v zvoniku Nazor pritrkovalcev

V osnovi je pritrkovanje zaporedno, ritmično udarjanje na zvonove. Veda o pritrkovanju pa zobema poleg glasbenega področja še paleto dodatnih poznovanj, med katerimi se umešča, med najbolj izrazitimi, nazor ali drža pritrkovalcev; to je skupini navodil za dostojno obnašanje v zvoniku in pravilno ravnanje z zvonovi-glasbili. Zvonoslovec Ivan Mercina, utemeljitelj pritrkovanja na Slovenskem, v svojem delu Slovenski pritrkovalci namenja posebno pozornost držji pritrkovalcev. Mercina izpostavlja dejstvo, da je pritrkovanje častno opravilo in mora biti zaradi tega deležno posebne pozornosti in omike. Čemu pa take zahteve? Zvonovi so posvečena glasbila, ki služijo cer-

trkovalci ukoreninile nekatere razvade, ki so zvoniku in zvonovom tuje. Med najizrazitejšimi izstopajo kajenje, puhlo klepanje in režanje, nasilnost nad zvonovi. Kajenje je grob, brezobziren pristop k zvonovom in posredno cerkvenim svetim prostorom ter k samim sopritrkovalcem. Kronanje omenjenega dejanja je nedvomno odmetavanje cigaretnih ogorkov naokrog ali puščanje le-teh v zvoniku za pouk prihodnjim rodovom. Le pomislimo, kako bi izgledalo, da bi v cerkvi duhovnik, organist ali cerkovnik nemoteno počeli to, kar počenja nekateri brezbržni pritrkovalci, Bog nas obvaruj! Puhlo klepanje in režanje sta si med seboj komplementarna dejavnika, ki se med pritrkovalci v zvoniku raz-

KNJIŽNA NOVOST Glasbena matica

Poznati moramo tržaški kulturni mikrokozmos

Glasbena matica je ravnokar praznovala 70-letnico neprekinjenega povojnega delovanja s slovesnim koncertom v Kulturnem domu, kjer so zapele in zaigrale vse zborovske in orkestrske zasedbe ustanove. Nekaj dni prej pa je potekala uradna predstavitev zbornika prispevkov z znanstvenega posveta, ki ga je Glasbena matica priredila leta 2008 v Narodnem domu v Trstu ob stoletnici ustanovitve. V dvorani Trgovinske zbornice v Trstu so knjigo predstavili predsednica Glasbene matice Milena Padovan, urednik Aleksander Rojc, generalni direktor Inštituta italijanske enciklopedije Treccani Massimo Bray in prof. Tatjana Rojc. V knjigi so uvodne besede pod-

pisali deželni odbornik za kulturo Gianni Torrenti, predsednica tržaške Pokrajine Maria Teresa Bassa Poropat in nekdanja predsednica Gm Nataša Paulin. Publikacija je izdala in

Milena Padovan, Aleksander Rojc, Massimo Bray in Tatjana Rojc (foto Damj@n)

založila Glasbena matica s sodelovanjem založbe Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Tema posveta je bilo kulturno ustvarjanje v Trstu od 19. stoletja do prve svetovne vojne. Vanjo so se poglobili sloven-

ski, italijanski in hrvaški strokovnjaki in raziskovalci, zato je knjiga tudi trojezična. Posvet je izhajal namreč iz prepričanja, da je upoštevanje različnih pogledov edina možna pot za analizo zgodovine in kulturnega tkiva obmejnega območja. Kot je napisal urednik Aleksander Rojc, "brez poznavanja miriade mikrokozmosov ni mogoče sistema-

niškega zaklepaja in glasbenih utrinkov. Aleksej Kalc piše o oblikah organiziranosti slovenskega Trsta v času družbenega in narodnega vzpona, Borut Klabjan o češki, slovenski in slovanski narodni zavesti od leta 1848 do prve svetovne vojne, Salvator Žitko pa o odmevih tržaške Edinosti na francosko družbeno-politično stvarnost na prelomu 19. in 20. stoletja. Literarne prispevke uvede Tatjana Rojc z esejem *Od Prešerna do Cankarja: od literarnega subjekta do namenskosti*, Cristina Benussi pa oriše temo *Interventizma v književnosti*. O slovenski likovni dejavnosti in o kulturnih ustanovah in umetnostni politiki v drugi polovici 19. stoletja pišeata Milček Komelj in Donata Levi.

Tržaško glasbeno stvarnost, opepe ustvarjalca, a tudi hrvaški glasbeni preporod in podoba južnih Slovanov v italijanski operi obravnavajo Aleksander Rojc, Stefano Bianchi, Stanislav Tuksar in Ivano Cavallini.

RP

Zaznavno je, da so se med pri-

Martin Tul

Postojna / MePZ Lojze Bratuž prejemnik srebrnega priznanja

Mešani pevski zbor Lojze Bratuž iz Gorice je minuli konec tedna sodeloval na regijskem tekmovanju odraslih pevskih zasedb v Postojni, ki ga prireja Javni sklad za kulturne dejavnosti Republike Slovenije. Goriški zbor se je v zadnjih

mesecih pod vodstvom dirigenta Davida Bandlja vestno pripravljali na ta pomembni izziv in zato okrepili predvsem delo na vokalni tehniki in glasbeni interpretaciji. Tekmovalni program so sestavljale štiri skladbe, in sicer sodobni Pater noster Američana Johna Augusta Pamintuana, psalm Beati quorum

via irskega skladatelja Charlesa Villiersa Stanforda, Ave Maria izpod peresa Ambroža Čopija ter ljudska iz Bele krajine Aj zelena je vsa gora, ki jo je priredil mladi goriški skladatelj Patrick Quaggiato.

Žirija tekmovanja, ki so jo sestavljali ob predsednici Urši Lah še Gregor Klančič in Marko Vatovec, je goriškemu zboru pripisala 76,3 točke

in mu s tem dodelila srebrno priznanje.

Vsakršno priznanje na tekmovalnem odru pomeni vsekakor lepo nagrado za vse, ki so v ta namen vložili veliko truda in prostega časa. Za goriške pevce je bila to nedvomno nova,

bogata izkušnja, ki je vnesla energijo, nove oprijeme dela, utrdila prijateljstva in ekipno zavest. Za to gre zahvala dirigentu in vsem korepetitorjem, ki znajo z velikim zanosom učiti in prenašati ljubezen do petja in sporočilnost glasbe. Nastop na tekmovanju pa ni konec, ampak začetek, saj so rezultati in mnenje strokovnjakov nova iztočnica in nov kažipot dela.

Skoraj 20 let dela združenja katoličanov v Benečiji, Reziji in Kanalski dolini**Nepogrešljiv "Blankin"**

Združenje, poimenovano po beneškoslovenskem duhovniku Evgeniu Blankinu, že skoraj dvajset let povezuje slovenske katoličane v videmski pokrajini. Nastalo je 29. marca 1996 in ima sedež v Čedadu. S svojim delom je postalo nepogrešljiv dejavnik za Sloven-

ga posvečenja msgr. Marina Qualizze, ki vsako soboto daruje sv. mašo v slovenskem jeziku, msgr. Dionisija Mateuciga, g. Maria Gariupa in g. Boža Zuanella. To je bil tako lep in velik praznik, sejem, ki bo ostal dolgo časa zapisan v spominu Benečanov, Kanalčanov in vseh Slovencev v

Tarčmunu in v Matajurju. Gre za staro navado, ki so jo ohranili v teh vaseh in tudi v drugih Nediških dolinah, ki pa kaže, kako so bili naši ljudje navezani na svoj kraj, na delo na polju itd. DVD in knjigo so predstavili 23. aprila v Sovodnji.

V sodelovanju z Muzejem rezijanskih ljudi v Reziji je Blankin pripravil CD *Te solbaške svete wuže po nes*, na katerem so zbrane domače cerkvene pesmi; natisnili so tudi partiture in besedila. Gre za hvalevredno zamisel, ker so nekatere pesmi šle že v pozabo.

Zato so jih ponudili Rezijanom, naj jih še pojejo in ohranjajo v svojem spominu. CD in knjižico so predstavili na lepem koncertu na Solbici 5. septembra letos.

V Kanalski dolini še lepo pojejo po slovensko. Ukovski cerkveni pevski zbor je na pobudo svojega dirigenta Oswalda Erratha posnel CD Bogu in Mariji v čast, ljudem pa v veselje in mu dodal knjižico z besedili. Predstavitveni koncert je bil 9. oktobra v farni cerkvi v Ukvah.

V projektu *Učimo se, govorimo, odkrijmo in ohranimo jezik v šoli, doma in v cerkvi* je združenje Blankin tudi digitaliziralo raziskave o slovenskih tradicijah v videmski pokrajini, ki so bile objavljene v petnajstodnevniku Dom.

Združenje Blankin je tudi letos tesno sodelovalo z združenjem Cernet. Pred tremi leti je dalo pobudo, da bi oživilo delovanje in ga popolnoma podprlo. Načrt je uspel in letos, 24. oktobra, so z velikim kulturnim dogodkom odprli sedež v Ovcji vasi. Že dve leti Blankin podpira izdajo slovenskega stenskega koledarja. Še pred koncem leta bodo izšli zajetne knjige o toponomastiki in onomastiki v dolini Idrije (občine Prapotno, Dolenje in Kanal), ki jih ureja Skupina slavistov.

Ne smemo pozabiti niti na organizacijo in sodelovanje na raznih vaških sejnih al' žegnih, drugih iniciativah, predstavitev... Še posebno moramo poudariti sodelovanje članov Blankina na posvetih v Furlaniji Julijskih krajini in Sloveniji, da bi predstavili življenje, delo in težave Slovencev v Benečiji, Reziji in Kanalski dolini.

U. D.

Einspielerjeva nagrada**Letošnji dobitnik je časnikar Hubert Budai**

Letošnji dobitnik Einspielerjeve nagrade, ki jo podeljuje Narodni svet koroških Slovencev in Kršćanska kulturna zveza, je avstrijski časnikar časnika *Kleine Zeitung*, Hubert Budai. Nagradili so ga zaradi zavzemanja za enakopravnost koroških Slovencev ter za pospeševanje medsebojnega spoštovanja in sprejemanja.

Budai, časnikar in vodja regionalne redakcije *Kleine Zeitung* v Velikovcu, je nagrado prejel, ker se je skupaj s svojo ekipo zavzemal in se še zavzema za enakopravnost koroških Slovencev, predvsem v okraju Velikovec.

Budai je v izjavi za STA dejal, da je to vsekakor veliko priznanje tako zanj osebno kot tudi potrditev za delo celotne regionalne pisarne *Kleine Zeitung* v Velikovcu, ki jo je začel voditi leta 2000. Takrat je kot izziv videl poročanje in javno predstavljanje kulturne raznolikosti kot posledice dvojezičnosti na jugu avstrijske Koroške ter na sploh predstavljanje celotnega kulturnega spektra te regije.

O slovenski manjšini se mu zdi pomembno pisati, ker je del tamkajšnje kulture in del države, prav tako pa je "pomemben no-

silec kulture in obogatitev za skupno življenje".

Einspielerjevo nagrado so Budaiju podelili 23. novembra v Celovcu. Slavnostni govornik je bil

predsednik NSKS Valentin Inzko.

Inzko je v izjavi za STA poudaril, da so napor Budaija bistveno prispevali k izboljšanju vzdušja in odnosov med manjšino in večinskim prebivalstvom v okraju Velikovec. Predsednik NSKS je povedal, da

je Budaiju uspelo v svojo redakcijo pritegniti "lepo število sodelavcev slovenskega porekla", ki redno poročajo o političnem in kulturnem življenju slovenske manjšine. Pohvalil je tudi njegovo konsistentno uporabo dvojezičnih krajevnih imen in pisanje slovenskih imen na slovenski način. Od leta 1988 dalje NSKS in KKZ podeljujeta Einspielerjevo nagrado, da počastita posameznike iz večinskega avstrijskega prebivalstva za zasluge tako za slovensko narodno skupnost na avstrijskem Koroškem kakor tudi za vsestransko sodelovanje med deželo Koroško in Slovenijo.

Einspielerjeva nagrada je poimenovana po slovenskem duhovniku, politiku, publicistu Andreju Einspielerju, ki je deloval v različnih krajih na avstrijskem Koroškem. Zavzemal se je za enakopravnost slovenskega jezika in Slovencev, za sožitje obeh narodov na Koroškem, za splošno volilno pravico in politično svobodo. Kot vodilna politična osebnost koroških Slovencev je bil v letih 1862-63, 1871-78 in 1880-88 poslanec v deželnem zboru avstrijske Koroške.

V Ukvah na pobudo združenja Černet in središča Planika Kanalska dolina se je poklonila Pavletu Merkuju

V soboto, 21. novembra, zvečer je bil v lepo obiskani dvorani vaške skupnosti v Ukvah pevsko-literarni večer z naslovom *Poklon Pavletu Merkuju: koncert Po poteh skladatelja*

sosednem ziljskem narečju, ki je Kanalčanom zelo blizu. Saj je narečje tudi "krajščica" do knjižnega jezika; knjižni jezik pa bi moral biti sredstvo za ohranjanje narečij. In sam Merku', ki ga

vodstvom Ane Erčulj nastopil s pesmimi iz raznih predelov, kjer se govori slovensko - pa tudi z dvema pesmima v ziljskem narečju, ki jih je zbral Pavle Merku'.

Prava poslastica, za katero so

se močno zavzemali pri Združenju Černet, je bila vsekakor predstavitev pesniške zbirke *Zilšče pušelč*, ki jo je v domačem ziljskem narečju pred kratkim objavila pesnica Maria Bartoloth iz Gorij na Zilji/Göriach im Gailtal.

Kratek uvod v zbirko je ponudila Martina Ravno Rustia, ki je sicer ravnateljica inštituta Urban Jarnik v Celovcu in je kot slovenistka in etnologinja prispevala k nastajanju nove zbirke. Med večerom je sama Bartolothova recitala svoje pesmi; Reinhold Jannach pa je prebral svoje prevode letih v knjižno slovenščino in včasih tudi v nemščino. Poklon lani umrlemu Pavletu Merkuju je bil potreben tudi v Kanalski dolini. Znani slovenist, etimolog, skladatelj in poznavalec ljudskega izročila je od l. 1968 do l. 1972 posnel veliko ljudskih pesmi tudi v Ukvah.

U. D.

ce v Benečiji, Reziji in Kanalski dolini.

V združenje so včlanjeni posamezniki z vsega območja, na katerem so prisotni Slovenci, in društva ter skupine. Le-teh je osem: združenje don Mario Cernet v Kanalski dolini, Muzej rezijanskih ljudi v Reziji, društvo Prosnid v občini Tipana, društvi Lipa in Joanac v Čeniebolli, proloko Nediške doline, Skupina slavistov in skupina Svetega Hieronima-Slovinci v Vidmu. Včlanili pa bi se radi tudi druga društva in skupine.

Dejavnost združenja Blankin in njegovih članic je vse večja. V letošnjem letu je opravilo polno hvalevrednega dela. Predvsem je treba omeniti sveto mašo v slovenščini, ki je vsako soboto v špetrski farni cerkvi. Združenje Blankin skrbi zanjo. Ta je edina redna maša popolnoma v slovenščini v vsej videmski nadškofiji in nudi priložnost vsem Benečanom, da molijo in pojejo v materinem jeziku. Včasih pri mašni daritvi pojejo povabljeni pevski zbori.

Na prazniku sv. Treh kraljev (6. januarja 2016) skupaj s pokrajinsko SKGZ organizira s SSO največji kulturni in politični dogodek Slovencev v videmski pokrajini, Dan emigranta. Dne 27. junija letos je bila zlata maša ob 50-letnici duhovniške-

Italiji. Na stotine vernikov je do zadnjega kota napolnilo veliko špetrsko farno cerkev. Blankin je poskrbel za organizacijo. Skupina sv. Hieronima-Slovinci v Vidmu že drugo leto v sodelovanju z združenjem Alpi in občino Videm organizira tečaj slovenskega jezika za predšolske otroke od drugega do petega leta starosti. Udeležuje se ga lepo število otrok slovenskih staršev, ki živijo v Vidmu. Dejavnosti, ki jih vodi slovenska vzgojiteljica, potekajo ob sobotah v šoli Dante v Vidmu skozi celo šolsko leto. Člani skupine so na raznih tečajih in pobudah v Vidmu in Furlaniji predstavili slovensko skupnost v videmski pokrajini. Združenje je 24. aprila organiziralo v Špetru zanimiv in odmeven posvet ob 70-letnici konca druge svetovne vojne. Govorili so evropska poslanka Isabella De Monte in Lojze Peterle, zgodovinar Fulvio Salimbeni in načelnik upravne enote Tolmin Zdravko Likar.

Združenje Blankin je letos izpeljalo tudi projekt *Učimo se, govorimo, odkrijmo in ohranimo jezik v šoli, doma in v cerkvi*. V sklopu projekta je Skupina slavistov, v sodelovanju z občino Sovodnja, pripravila publikacijo *Te rogamaus, audi nos* z molitvami in DVD z dokumentarnim filmom o procesijah po polju na

Prepričljiv koncert priljubljenega pevca v Trstu

Cesare Cremonini je navdušil!

Mrzlem večeru se je v nedeljo, 22. novembra, pred tržaško športno dvorano PalaRubini zbrala velika množica. Prav tu, v Trstu, je zapel spet po dolgem času priljubljeni italijanski pevec Cesare Cremonini. Pesnik, ki slovi po svojih uspešnicah, ki so poznane predvsem zaradi romantične vsebine in enostavnih besed. Cremonini je priljubljenost sega vse do njegovih začetnih glasbenih stvaritev: kot pevec skupine Lunapop je prvič nastopil, ko je bil star devetnajst let. Nepozabno brezčasno popevko Vespa 50 je spesnil pri ranih šestnajstih letih starosti. "Neverjetno se mi zdi, kako so lahko

de na starost, bučno peli. Cremonini jeva glasbena turneja Piu' che logico Tour 2015 letos pristojeva med svoje postojanke tudi Trst, na katerega je, kot je sam dejal med nastopom, zelo navezan.

monini poklonil preminulemu kantavtorju Luciu Dalli. Pesem je nastala po Dallovi pesmi Marco e Anna.

Uspešnica Una come te je nato Cremonini posvetil ženskemu delu občinstva, saj: "Prvič v svo-

nekatero pesmi še zanimive za publiko in še vedno aktualne, kljub temu da jih igram celih dvajset let!" je vzkljnil pevec med nastopom. Po ločitvi z ostalimi člani glasbene skupine Lunapop leta 1999 je pevec pričel samostojno solistično kariero. Pot v izdajo osebno izvedenih avtorskih CD plošč se je izkazala za pravo izbiro v Cremoninijevi glasbeni karieri. Oboževalci pevca iz emilijanskega mesta Bologna zvesto spremljajo vse od njegovih začetkov, tudi na Tržaškem. Na tržaškem koncertu ni primanjkovalo ljubiteljev Cremoninijeve glasbe. Ti so skupaj, ne gle-

Piu' che logico tour 2015 predstavlja nadaljevanje lanskoletne glasbene turneje Logico Tour. "Logico-logično je beseda, ki mi od nekdaj veliko pomeni. To je ena izmed prvih besed, ki sem jo izgovoril. Iz tega razloga sem se odločil, da tej besedi namenim popevko in nato še turneje", je povedal pevec med več kot dve uri trajajočim koncertom. Poleg oboževalcem znanih popevk, med katerimi so bile tudi pesmi Logico, Greygoose, Maggese, je pevec za koncert v tržaški dvorani pripravil še tri dodatne pesmi. Med temi je bila tudi popevka Io e Anna, pesem, ki jo je Cre-

monini poklonil preminulemu kantavtorju Luciu Dalli. Pesem je nastala po Dallovi pesmi Marco e Anna. Uspešnica Una come te je nato Cremonini posvetil ženskemu delu občinstva, saj: "Prvič v svo-
ji glasbeni karieri sem zasledil, da mi sledi večje število moških kot pa deklet. Moram nekaj ukreniti in popraviti sedanje stanje". Gledalcem so barvne animacije in živahen glasbeni program popestrili mrzel tržaški večer. Med pesmimi na sporedu so bile tudi take, kot Le tue parole fanno male, ki jih Cremonini že vrsto let ni igral na svojih nastopih. Te je pevec združil v program skupaj s trenutnimi uspešnicami, kot je poletni hit Buon viaggio. Natančno izpolnjen glasbeni program je pevec zasnoval po lanskoletnem uspehu turneje in tudi v tem primeru ustvaril čudovito dvournno glasbeno doživetje, ki je po mnenju poslušalcev prehitro minilo.

Poleg tržaškega občinstva se je ponovnega obiska v Trstu navdušil tudi Cremonini: "Predolgo me že ni bilo tu. Tako lepega sončnega zatonu že dolgo nisem videl". Glasbeni dogodek, ki sta ga organizirala Live Nation in Zenith Srl skupaj s tržaško občino in pokrajinsko upravo, je predzadnja postojanka letošnjih koncertov pevca. Piu' che logico tour 2015 se je končal s koncertom v Veroni 24. novembra.

Ivana Paljč

Druga številka mladinske revije Galeb

V objemu pravljicnih zgodb in pesmic

Petošolci COŠ Pinko Tomazič iz Trečb so s kolažem izsekov kraških hiš požlahtnili naslovnico druge, oktobrske številke Galeba, ki kar prekipava od pravljicnih zgodb in izvornih ilustracij. Šolarji 2. in 3. r. OŠ Albert Sirk iz Križa so Galebu poslali risbice z morskimi motivi, ki prikličejo v spomin minulo vroče poletje. Morje je navdihnulo tudi Marka Gavriloskega, ki je napisal stihe o Jadranu, ki "smešno je vozlišče, / na vrhu razvito ima križišče", in o tem, kako je postal slan zaradi jokajočega tuna. Dunja Jogan je pesmico opremila z razburkanim morjem, tunom v mreži in ribičem v čupi. Majda Artač Sturman nadaljuje predstavitev velikih črk v verzih pod naslovom Abeceda živa zmehda; tokrat so na vrsti D, E, F G; živahno in z duhovito ponazoritvijo njihovih oblik jih je ilustrirala Jasna Merku'. Prvošolčki bodo gotovo navdušeni nad njimi in si jih bodo dobro zapomnili. O Zajcu Dane-tu, "ki z repkom otresa, pozorno opreza, napanja ušesa", pa poje pesmica Zajec Dane, ki jo je zložil Jure Jakob. Protagonista in temni gozd ponoči je upodobila Ana Jerčič Jakob. V oktobrski številki bodo mali in veliki bralci našli cel kup zgodbic v nadaljevanjih in si z branjem njihovih vsebin pridno nabirali točke za bralno značko. Maja Furman s pripovedjo Iztok in Lunček, o fantičku in vesoljčku, ki je prišel na zemljo na obisk, razkriva skrivnosti širnega vesolja. Tokrat se bolj podrobno zaustavlja ob Rimski cesti. Zapis je dober učni pripomoček. Ivana Soban je imenitno ilustrirala vesoljsko obzorje z navedbo vseh pomembnejših zvezd. Marko Gavriloski predstavlja Pobegavčke,

zgodbico o gozdu, ki je izginil neko noč ob polni luni ... Prizor iz gozda s protagonistoma polhico Gliso in veveričkom Šikom je prispevala Katerina Kalc. Kako se je

Turk. Porednega tiskarskega škrata, ki jo rad zagode pisateljem, častnikarjem, urednikom knjig..., predstavlja Darinka Kobal ob simpatični ilustraciji Žive Pahor. Mali ljubitelji filmske umetnosti bodo gotovo radovedno prebrali zapis Marjete Zorec, v katerem je navedla odlomek iz prvega slovenskega barvnega filma Srečno, Kekec (1963), posnetega po literarni predlogi Josipa Vandota Kekec na volčji sledi. V posebnem razdelku so zabeležene zanimivosti o tem filmu.

Klarisa M. Jovanovič se v rubriki Iz stare slovenske kuhinje mudi pri kaši, o kateri so nekoč pravili, da je naša mati. Zapisala je, kako lahko kašo pripravimo iz različnih žitaric, a najbolj znana je prosena kaša, ki je v zadnjem času spet "pridobila ugled" v kuhinjskih knjigah. Zapisu je priložen tudi recept. V Galebu bodo bralci prebrali še o slikarju Avreliju Lukežiču (1912-1980), rojenemu v Škednju. Likovnega umetnika in tehnika, ki jo je rad uporabljal pri slikanju (lavirana risba), opisuje Jasna Merku'. Iznajdljiva medved in miška v stripu Maje Koren in Bojana Jurca sta izdelala metalec sendvičev, ki je dober za medvede, za drobno miško pa prav gotovo ne! Stripu so kot vselej priložene naloge, ki jih bodo mali bralci zlahka rešili. Kako je deklica Ti s pomočjo prijazne starke spletna košarico iz jabolk, bodo radovedneži izvedeli iz zgodbe Nine Kokelj in Sabine Alibegič in se pri tem ob shemi kvačkanja še sami naučili kvačkati. Ilustracija je delo Andreje Pekar. Vsebinsko oktobrske številke dopolnjujeta še Galebov kviz in zmeraj zabavni strip Ko-Ko-Krišna, ki ga sestavlja Maša Ogrizek in ilustrator Miha Ha.

IK

Erika Brajnjk

NATUROPATSKI NASVETI (91)

ADVENTNI ČAS IN NATUROPATIJA

Začelo se je odštevanje, štirje tedni manjkajo do božičnih prazničnih dni, ki se pričnejo z Božičem in se vlečejo preko novega leta vse do Svetih treh kraljev. Kaj bi moral fizično predstavljati adventni čas v naturopatskem duhu? Adventni čas v naturopatiji pomeni počitek, razmislek, odmor pred velikim dogodkom, prazniki! Tudi narava nam o tem govori, saj se vse do 21. decembra (zimski solsticij) dan krajša, potem se pa začne daljšati. Po kitajski tradicionalni medicini pravimo zimskemu solsticiju tudi začetek pomladi. Dejansko nastopijo v zraku druge lažje energije. Da se bomo kar najbolje pripravili na praznični čas, je ključno, da se v adventnem času izognemo kruhu in vsem podobnim izdelkom (potica, panettone, pandoro, piškoti, kolači idr.). Kruh, predvsem moka, ki ga sestavlja, močno obremenjuje kri, jo energetsko upočasnjuje in oteži, da postane težka in počasna. Človek zato postane izrazito utrujen predvsem zjutraj, zatečen, se že zbudi z zabuhlimi očmi. Iz njega vejejo utrujenost, brezvoljnost, melanholija, depresija, ki se ojačuje zaradi kratkega dneva, saj je tema že ob 16. uri!

Če se izognemo kruhu in adventnem času in mlečnim izdelkom kot naturopatski stalnici, tudi zboleli ne bomo in bomo lažje prenesli stres predbožičnega časa. Koliko ljudi dela preveliko do praznikov, in ko nastopijo prazniki, zbolijo, ker takrat stres in preobremenjenost popustita.

Adventni čas je tudi čas pričakovanja: brez omejitev - odpovedi - pričakovanja ni! Najlažje bomo lahko opravili in izpolnili vsa pričakovanja in obveznosti predprazničnega časa, če se bomo kruhu in mlečnim izdelkom odpovedali, ker bomo dejansko imeli več energije, elana in tudi potrpljenja. Glede na to, da je praznični čas zelo nasičen s težkimi energijami moka, je zelo smiselno, da se pripravimo tako, da se za adventni čas temu odpovemo. Za nameček še zadnje dejstvo, glede na to, da je Božič po zimskem solsticiju, ko se dan že daljša, bo naše telo lažje presnavljalo moko v prazničnem času. Takrat, kot že rečeno, nastopijo v zraku že same posebej lažje energije. Če se boste nasveta držali, zagotovo utrujenosti in boleznin ne bo! Iščimo zdravje!

www.saeka.si

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljč, e-mail paljck@noviglas.eu

Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik prof. Peter Černic

Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5 - št. ROC 3385

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.eu

www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 19 F 08532 12400 00000730643, SWIFT ali BIC koda: ICRATRES

ali IBAN: IT 67 M 05484 12401 001570069280, SWIFT ali BIC koda: CIVIIT2C

naslovljena na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Publitar, ul. Treppo 5/B - Videm.

Tel. št. 0039 0432 299664 - Faks 0039 0432 512095 - E-mail info@publitarudine.com

Jamčenje osebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC. Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu. Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 1. decembra, ob 14. uri.

Zadnje čase gre vse še samo navzdol ... (2)

Veter v laseh

“N

e boste deležni mojega sovraštva, nikoli in nikdar”, pravi mož, ki je ostal sam in še vedno ljubi. Ve, da ga bo ženina podoba spremljala skozi vse življenje, dokler se spet ne bosta srečala v raju. V raju svobodnih duš, kjer tistih, ki so jo na tako krut način ubili, zagotovo ne bo. Pismo je kratko, kajti mož in oče pravi, da ne more izgubljati časa. Ostal mu je sin, s katerim se hoče igrati, danes, jutri, vedno, kajti zanj želi, da bi bil svoboden in srečen. Srečen, vesel, sproščen otrok. Brez sovraštva. Njegovega sovraštva teroristi, za katere mladi oče sploh noče vedeti, kdo so in v kaj verjamejo, ne bodo nikoli deležni. Nikoli. In nikdar... Ravno to veselje, ta radost nad življenjem, je tisto, kar je bilo skupno vsem tem mladim, ki so umrli pod streli atentatorjev. In ravno to veselje

je eden najlepših simbolov svobode, svobodnega življenja in svobodne izbire. Ravno to naše veselje bi nam radi vzeli tisti, ki živijo v frustraciji verskega ali ideološkega ekstremizma. Tem ljudem primanjkuje radoživosti, sreče, svobode, lepote. Da, tudi smisla za lepoto. Italijanski umetniški kritik Sgarbi je predlagal, da v odgovor na atentat v Parizu odpravimo vstopnico za obisk vseh muzejev.

Umetnost in izobrazba naj bosta zastonj, dostopni naj bosta vsem.

Vzrok terorizma in vsake skrajnosti so neosveščenost, pomanjkanje

bolezni, odpadanje las. Nič nimam proti temu, da tisti, ki jim je vojna

vzela vse, prihajajo v Evropo. A strah me je, ko mi prijateljica, ki poučuje nemščino na neki italijanski šoli, pripoveduje, da se po nekaterih okrajih v Frankfurtu evropske žene pokrivajo z ruto zaradi varnosti. Pariz nas je tako močno zbolel, ker je Pariz del naše kulture, našega načina življenja. Nas, preprostih ljudi, ki nočemo nikomur nič slabega, a vendar ljubimo dolge noči, glasbo, veter v laseh in sončne žarke na goli koži. Da, veter v laseh in poletni žarki na zarjaveli koži. Tudi to je del tega našega “zahoda”, te naše kulture, ki je ne damo. In te naše svobode, ki je vsak dan bolj ogrožena. Ne samo zaradi verskih skrajnežev, ampak tudi zaradi tistih, ki govorijo o miru, a hočejo vojno. Ker prinaša vojna dobiček in dobiček je v naši družbi veliko bolj pomemben kot življenje, kot svoboda. Ta želja po dobičku pa je v svet prinesla samo nemir in sovraštvo. Nam, ki bi radi samo živeli z vetrom v laseh.

/konec
Suzi Pertot

Z 9. strani

“Kdo sem?”

V

njej je spet zaživela tista dvojezična realnost, v kateri je odrasčal in delal Maks Fabiani, rojen 1. 1865 v Kobdiju, dokler ga smrt ni odtrgala iz tega okolja l. 1962. Arhivsko gradivo, uporabljeno v predstavi, je iz Ustanove Maks Fabiani v Štanjelu in Pokrajinskega arhiva v Novi Gorici in se po liričnem začetku s pogledom na čudovito obarvan Kras v jeseni vrsti kot video projekcija na treh platnih in s tem tudi sestavlja odsko kuliso – ti so elementi, ki jih je Bričeva učinkovito uporabila v vseh svojih dosedanjih, zelo uspešnih predstavah, v katerih je pripovedovala življenjsko zgodbo letalcev bratov Rusjan, pesnika Simona Gregorčiča, igralko Nore Gregor in aleksandrink. Avtorice videa so Urša Bonelli Potokar, Pia Rusjan in Valeria Zabret. Dvojezična predstava je nastala kot vrhunec dogodkov, ki so se zvrstili ob Fabianijevem letu. Novogoriška premierna uprizoritev je bila v velikih dvorani SNG Nova Gorica v četrtek, 26. novembra 2015, ob prisotnosti županov “obeh” Goric, Mateja Arčona in Ettoreja Romolija, ter podžupna Mestne občine Ljubljana Janeza Koželja, pa še drugih predstav-

nikov iz političnih in kulturnih krogov. Tudi ta predstava naj bi bila del vezi, ki naj utrjujejo v medsebojni povezanosti dve mesti, ki sta si geografsko tako blizu, v razmišljanju in oblikovanju tega prostora pa včasih tako daleč. Lepo bi bilo, ko bi se take zamisli porodile in se udeležile tudi v “italijanskem” delu Goriške, ki želi biti čim bolj čezmejna. Prav bi bilo, da bi italijanski prebivalci Gorice “pogledali” tudi, kaj se dogaja v novogoriškem gledališču, saj stoji to le lučaj stran od nakupovalnega centra Qlandia, kamor se vsak dan stekajo kot radovedni kupci. Goriška premiera tega gledališkega prikaza o Fabianijevem življenju in njegovem bogatem delovanju v raznovrstnih dejavnostih bo v goriškem gledališču Verdi 17. decembra 2015. Pred predstavo bo odkritje Fabianijevga bronastega doprsnega kipa v Ljudskem vrtu v Gorici, prav nasproti impozantnega Trgovskega doma, za katerega je, kot znano, načrt napravil prav Fabiani. Model za njegov kip so izoblikovali dijaki goriškega umetnostnega liceja, ki nosi ime po Maksu Fabianiju. Na kipu bo beseda arhitekt napisana v treh jezikih, slovenščini, italijanščini in nemščini, ki jih je gladko obvladoval Maks Fabiani in odražajo (nekdanjo) jezikovno realnost našega mesta.

Predn je na odru SNG Nova Gorica zaživel lik Maks Fabianija, je bilo v foyerju novogoriškega gledališkega hrama odprtje nenavadnega razstavnega projekta F 2 (Fabiani Fashion), ki ponuja širše razumevanje pomena oblačenja in mode s prenosom kompleksnih arhitekturnih in urbanističnih rešitev Maks Fabianija v sodobne različice uporabljenih oblačilnih predmetov. Avtorica projekta “oblikovalske oblačilne” podobe, ki odsevajo inspirativne vplive posameznih izbranih arhitekturnih in urbanističnih rešitev Maks Fabianija v Ljubljani”, je Tanja Devetak. Razstavo sta podprli Mestna občina Nova Gorica in Mestna občina Ljubljana. Na ogled bo do 9. decembra 2015. Modna kreatorica Tanja Devetak je za umetniško snovanje svojih oblačil navdih iskala pri šestih Fabianijevih stavbah – pravzaprav fasadah -, ki plemenitijo slovensko prestolnico. Te se med seboj likovno zelo razlikujejo (prilagojene so lokaciji, izražajo svoj namen ...), saj je Fabiani med sabo kombiniral različne sloge. Le-te ponovno najdemo v tkaninah razstavljenih oblek, kar je zelo zanimivo in izvirno. Na odprtju razstave je pozdravila direktorica v. d. SNG Nova Gorica Neda Rusjan Bric, o samih razstavljenih delih je pa izčrpno in tehtno spregovoril podžupan MO Ljubljana prof. Janez Koželj, tudi kot koordinator vseh dogodkov, ki so se zvrstili v tem Fabianijevem letu. Prisotna sta bila župana “obeh Goric”, Matej Arčon in Ettore Romoli. Prof. Koželj je o sami razstavi dejal, da je nenavadna ne samo zaradi razstavljenih umetnin, ampak zato, ker odpira vrsto vprašanj, npr. ali ima

arhitektura kaj opravka z modo? Kakšen smisel ima prenesti arhitekturni jezik v oblačila? Arhitektura je namreč umetnost praznega prostora, mi se pa srečujemo z umetnostjo oblačenja polnih teles. - Oba ta dva pojma združuje človek, uporabnik obel -. Namen te razstave je vsekakor promovirati arhitekturno delo Maks Fabianija, ki je zelo obsežno in vsestransko, a je glede na pomen arhitekture in urbanizma še premalo znano.

Kako bi lahko upravičili te interpretacije Fabianijev arhitekture pri modnem oblikovanju, se je vprašal govorec. Še najbolj verodostojno je poiskati vzporednice v njegovem načinu oblikovanja fasad in oblikovanja oblačil. Poleg prof. Koželja je spregovorila tudi Tanja Devetak in še sama obrazložila, kakšni

vzgibi so jo vodili pri uresničenju teh oblačil, ki so seveda nastala pod vplivom leta, posvečenega Maksu Fabianiju, in razumevanja modnega oblikovanja v kontekstu arhitekturnega razmišljanja. Opozorila je, da kreativni proces ni ozko polje, ampak široka pahljača, ki je v vseh nas in nas navezuje k temu, kako ustvarjati boljše družbo in okolje. Župan MO Nova Gorica Arčon je uradno odprl razstavo in o njej dejal, da je čudovita, in se zahvalil vsem, ki so zasnovali ta projekt in vse druge dogodke ob 150-letnici rojstva Maks Fabianija. V tem “Fabianijevem letu” so sodelovale občine Ljubljana, Nova Gorica, Gorica in tudi Trst. S tem so se povezale in približale ljudem arhitekturo Maks Fabianija in njegovo razmišljanje. Zahvala je šla še vsem malim občinam, ki so pripomogle k izpeljavi načrtovanega.

Naš športnik 2015

Znani “zamejski” nominiranci

P

red nami je tudi na športnem področju veseli december ob nekaterih odmevnih dogodkih, ki se vrstijo ob rednem tekmovalnem utripu. Slovenski šport v Italiji se predstavlja z ostalimi zamejci v Ljubljani na vsakoletni tiskovni konferenci, namenjeni medijem iz matice. Pri Združenju slovenskih športnih društev v Italiji so napovedovali prisotnost paradnih konjev našega športnega gibanja Tee Ugrin, Tadeja Pivka in Jerneja Terpina. Precejšnje zanimanje vlada tudi za letošnjo prireditev Naš športnik 2015, na kateri bodo – v torek, 29. decembra, ob 20.00 v Kulturnem domu v Izoli – združene medijske hiše ob koncu leta imenovali najboljše primorske športnike z obeh strani meje. Skupna, čezmejna lestvica je v veljavi že tretje leto zaporedoma, podelitev pa bo 32. po vrsti. Lani je bila v Kulturnem centru Lojze Bratuž naj športnica leta idrijska gorska kolesarka Tanja Žakelj, tržaška namiznoteniška igralka Ana Bržan je bila šesta. Pri moških sta se uveljavila novogoriška kanuista Sašo Taljat in Luka Božič, steverjanjski odbojkar Loris Mania' je bil tretji, jadralca Čupe Jaš Farneti in Simon Sivitz Košuta šesta.

Primorska ekipa 2014 pa je bila članska vrsta Nogometnega društva Gorica, košarkarji Jadrana so bili tretji, nogometaši Krasa pa četrti. Športni novinarji sodelujočih medijev (Radio in TV Koper, Primorske novice, Primorski dnevnik, spletni portal Slosport in deželni se-

Utrinek z lanskega dogodka

dež RAI za Furlanijo Julijsko krajino) se že sestajajo in bodo v kratkem – z enakopravnim številom glasov - izvolili najboljše. Nominirancev bo šest za vsako kategorijo, prvi trije iz vsake pa bodo stali na odru in bodo nagrajeni na slovesni prireditvi. Termin med

Božičem in novim letom so obdržali zato, da dajo možnost tudi poklicnim športnikom, da so v času kratkega prazničnega oddiha lahko prisotni na podelitvi.

Novinarji športnih uredništev treh omenjenih medijskih hiš z italijanske strani so medtem že evidentirali po šest svojih kandidatov za vsako kategorijo, se pravi ženske, moški in ekipe. Pravilnik veleva, da je nato v končnem izboru šestih skupnih nominirancev vsaj po en predstavnik z vsake strani. Pri ženskah bodo konkurirale na državni lestvici naša najboljša namiznoteniška igralka Ana Bržan, tenisačica Paola Cigui, smučarka Katrin Don, umetnostna kotalkarica Martina Pecchiar, jahačica Irina Počkar in telovadka Tea Ugrin. Pri moških so zamejski nominiranci odbojkarja Loris Mania' in Jernej Terpin, motociklist Mitja Emili, jadralski dvojec Jaš Farneti – Simon Sivitz Košuta, rolkar Niki Hrovatin in gorski tekač Tadej Pivk. Za mesto med najboljšimi ekipami pa se bodo potegovali nogometaši Primorca in Vesna, odbojkarji Olympie, Sloge Tabor in Soče ter namiznoteniške igralko Krasa. Sam dogodek s podelitvijo izmenično poteka na dveh straneh meje, tako da se letos vrača v Slovenijo, na Obalo. Prireditvi, ki bo v neposrednem radijskem prenosu po Radiu Trst A in Radiu Koper, bosta povezovala voditelj na TV Koper, preverjeni Iztok Novak – Easy, in voditeljica oddaje Dobro jutro na RTV Slovenija Erter Pust.

HC

S 7. strani

Slavnostno, bogato ...

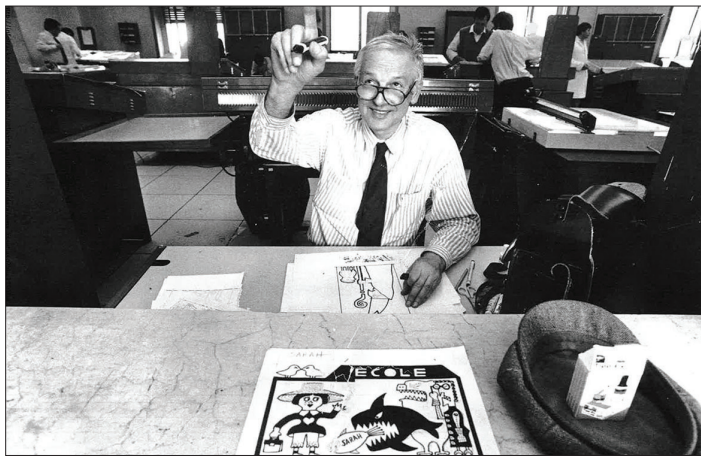
I

zraz makrame je arabskega izvora in pomeni obrobno nit, obrobni prišitek ali resice na brisačah. Ta ročna spretnost se je začela kot obrt in se nato razvila v pravo umetniško dejavnost. V 14. in 15. stoletju so to obrt prenesli v Evropo, večinoma so se izdelki ohranili v cerkvah na oltarjih prtih. Potem je za nekaj časa ta umetnost zamrla in spet zaživela v 60. letih prejšnjega stoletja in od takrat dalje neprestano budi zanimanje ustvarjalcev. Tako je makrame očaral tudi Fabiolo. Z navdušenjem in z veliko mero radovednosti je odkrivala to umetnost, ki črpa svojo lepoto iz uporabe vzolov in ponuja neomejene možnosti ustvarjanja. Domišljija pri tem ne pozna meja. Istočasno pomeni tudi sprostitve, saj med ustvarjanjem vzolov ni prostora za premljevanje težav in izzivov vsakdana. Najprej se je seznanila z osnovnimi vzolji,

potem je te združevala in vanje vpeljala še druge in hkrati še dodatke, naučila se je delovnih postopkov, sledila je danim shemam in tako so nastajali različni izdelki nakita, najprej zaplestnice, priložnostni okraski, božične dekoracije, potem volzane čipke za brisače in zavese, ovratniki, prtiki, uhani, ogrlice in torbice. Poleg Fabiolinih unikatnih del so razstavljeni tudi izdelki štandreskih otrok, ki so obiskovali delavnico makrameja, ki je potekala pod njenim mentorstvom". Za uvod v zanimiv večer so zapela štandreska dekleta pod vodstvom Tiziane Zavadlav, župnik Karel Bolčina pa je povedal, da vsako leto ob praznovanju štandreskega zavetnika vključijo v program tudi razstavo del domačih ali drugih ustvarjalcev. Pri raznih dogodkih sta z župnijo sodelovali društvi kultura 2001 in Prosvetno društvo Štandrež.

Retrospektivna razstava v tržaškem muzeju Revoltella Ugo Guarino - poklon vsestranskemu umetniku

“La verita' e' rivoluzionaria”, Resnica je revolucionarna, morda ste prebrali ta napis na pročelju enega od poslopij nekdanje tržaške umobolnice. Avtor tega relikta, ki izhaja iz časov Basaglieve protipsihiatrične revolucije, je vsestranski tržaški umetnik Ugo Guarino, več desetletij živeč v Milanu, ki mu je rodno mesto posvetilo letos poleti obsežno življenjsko retrospektivno razstavo v muzeju Revoltella.

Ob vseh stvaritvah je Guarino še najbolj znan po psihološko in filozofsko dognanih vinjetah, ki so izhajale v časniku *Corriere della Sera* kot nepogrešljiva grafična priloga posebni strani pisem La Stanza di Montanelli. Pred tem je Guarino zaslovel s svojimi ilustracijami za tednik založbe Rizzoli Domenica del Corriere, ko je sodeloval s pisateljem-časnikařem Dinom Buzzati-jem, oz. za posebne strani milanskega dnevnika o zdravju, izobraževanju idr. družbenih temah. Zato sta bila pobudnika razstave *L'alfabeto essenziale di Ugo Guarino*, ki je bila odprta do pol novembra, tržaška občina in sklad Rizzoli *Corriere della Sera*, ki hrani večji del njegovih risb, ki so nastale v več desetletjih za publikacije te založbe. Gre za svojskega umetnika, ki je v svojem dolgem življenju začel s karikaturami za satirično prilogo *Piccola la Cittadella* (v 50. letih), v Milanu pa nadaljeval risarsko

delo za omenjene liste in revije. Ob tem je vzporejal svoje slikarsko raziskovanje (razstave v Trstu, Milanu, študijska bivanja v Franciji, ZDA) in celo opravljal slikopleskarska dela za ladje tržaške in miljske ladjedelnice. Ob koncu 60. in v 70. letih se je lotil posebnega mehaničnega kiparstva s sestavnimi deli motornih koles v Milanu in v Trstu je sodeloval s Francom Basaglio in njegovo ekipo, psihiatri Peppem Dell'Acquo, Francom Rotellijem, Danilom Sedmakom, s kiparjem Vittoriorom Basaglio in fotografoma Fabiom Cappellinijem in Claudiom Ernejem, s snovanjem umetniških delavnic, stenskega plakata "Arcobaleno" za prosto izražanje bolnikov in animacij z njimi, kot npr. znani polet nad Jadranom. Bil je pobudnik glasila odprte umobolnice "847", njenega simbola "Marca Ca-

nus in založbo Milano Libri. A to je zgodovina. Kaj pomeni danes njegova še vedno dražljiva in razpoznavna umetniška izraznost, ki se je poskusila na toliko različnih medijskih področjih? Prav je, da se je krajevno občestvo odločilo, čeprav pozno, za zapoznel poklon. Morda bi razstavo lahko uredili v primernejši zgornji etaži Revoltelle, ki je navadno namenjena najbolj uglednim predstavivam. Tako bi namenili več prostora originalnim risbam in karikaturam, ki so nastale za milanske časnike (te so bile sicer na ogled na ekranih). Enemu od najbolj

valla", avtor instalacij in skulptur, ustvarjenih z opuščnim pohištvom in starimi vrati umobolnice. Po maturi na umetnostnem liceju na akademiji Brera je poučeval in nadaljeval s svojim grafično-izraznim raziskovanjem po šolah, a tudi tovarnah Severne Italije in še naprej ustvarjal antropomorfne kovinske kipe, jedkanice, plakate, serigrafije, kolaže, muralles (na sliki: tisti v Cavani s kontejnersko ladjo, ki je namenjena v največje svetovne luke), skoro vedno z izostrenim družbenokritičnim, razmišljujočim in angažiranim nabojem. O tem pričajo tudi njegova knjiga *Zitti e buoni!*, izšla je pri Feltrinelliju, in dela za revijo Li-

znanih tržaških umetnikov, pomislimo na milijonske naklade tiskanih vinjet, so posvetili razmeroma odmaknjeno predstavitev. Ne vem, koliko mladih in koliko šol si jo je ogledalo. Vsekakor se lahko dobi na spletu mnogo podob o njegovi bogati produkciji, pa tudi lepo fotoreportažo o otvoritveni slovesnosti, ki se je udeležil sam Guarino. Na posnetkih je kljub starosti (letnik 1927) še vedno čutili sled njegove nenavadne ustvarjalne in anarhične igrivosti, sorodne tisti, ki se je spomnim z obrazov prav tako dobro "postaranih mladostnikov", kot sta Černigoj in Bambič. Od razstave pa bo gotovo ostal krasen katalog z naslovom *L'alfabeto essenziale di Ugo Guarino* (Corraini Edizioni, 2015), ki sta ga uredili kustosinji Silvia Magistrali in Francesca Tramma. Tu so objavljene črno-bele, učinkovito izrezane figure, ekspresivne in tudi prefinjene, opremljene z lapidarnimi izreki in besednimi igrami, ki spominjajo na druge mojstre (Saul Steinberg), a tudi izrazite žibobarvne kreacije, gvaši in pastelasti izrisi fantastičnih bitij, arhaičnih likov, vretenčastih pošastic in lahkih živalic, fotoposnetki o umetniško-socialnih re-

volucionarnih akcijah basaglievske umobolnice, bleščočih črno-belih kovinskih konjenikih, ambasadorju, psičkih, uradniku-robotu ob Olivettijem video terminalu TCV 250 iz l. 1972... Poleg reprodukcij razstavljenih del so tu dokumentarni zapisi njegovih najbolj izrazitih poznavalcev, prijateljev in sopotnikov, ob uvodu umetnostnega zgodovinarja Giulia Montenera še Lino Carpinteri, Dell'Acqua, Rotelli, Michele Zanetti (predsednik pokrajine in eden glavnih pokroviteljev Basaglieve reforme), Guido Botteri. Res sveža so pričevanja časnikařa Alfreda Pigne o Guarinovem sodelovanju z Buzzati-jem, industrija Gorgia Lupierija o mehaničnih skulpturah, ki so nastale v njegovih tovarni Officine meccaniche Tibaldi. Raffaele Fienngo piše o sodelovanju z Montanellijem in s časnikom *Corriere della Sera*: na str. 159 je reprodukcija *Montanelli je sobe 5.6.1997* z naslovom *Ugo Guarino. Sam ne vem, če obstaja*, v kateri Indro Montanelli pove, kako sodeluje že dobri dve leti, ne da bi poznal tržaškega risarja. Kako mu dnevno pošilja pisma za objavo in odgovore, ta pa mu vrača nazaj risane komentarje. Guarino je delal tako tudi za druge publikacije, tudi v rotaciji, ko je bilo treba tik pred tiskom opremiti komaj postavljen članek. Claudio Erne' predstavlja sedem lesenih "obtočilih prič", tj. niz skulptur iz starega pohištva, nemih prič o nečloveških razmerah v umobolnici, ki so bile pomotoma uničene... Spominu na prijatelja Micheleja Zanettija sledijo še zapisi iz nekaterih Guarinovih zgodovinskih galerijskih postavitev, ki so jih prispevali Alfonso Gatto, Enzo Bettiza, Buzzati in kritičarka Marisa Dalai Emiliani.

Davorin Devetak

Nasmej se :-)

Končno odontoiatrija
TOP kakovosti
z **LOW COST** cenami

V naših zobozdravstvenih ordinacijah se opravljajo vsi redni posegi in vsa vzdrževanja estetskega izgleda. Naše ustanove so avantgarda sodobnih operativnih posegov, rekonstrukcije kosti in implantacij.

Implantacije **€370*** * Ponudba velja samo za november in december

apollonia
Dental Implant
www.apollonia-group.eu

Gorica Ul. Generale Cantore, 2 / Tel. 0481-521474
Ronke Ul. Giuseppe Verdi, 70 / Tel. 0481-777906

Implantacije | Higiena in dentalna kura | Oralna kirurgija | Estetska perioralna medicina